

Súd: Okresný súd Svidník
Spisová značka: 8P/14/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8616202147
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Matúš Tarcal
ECLI: ECLI:SK:OSSK:2016:8616202147.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Svidník samosudcom JUDr. Matúšom Tarcalom v právnej veci starostlivosti súdu o maloletého B. J., nar. XX.XX.XXXX, t.č. V. domov Svidník, Partizánska 306/6, Svidník, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Bardejov, pracovisko Svidník, za účasti matky B. J., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. XXX, t.č. O. XXX, K., o splnení podmienok osvojiteľnosti, o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov na vyslovenie osvojiteľnosti takto

rozhodol:

- I. Vyslovuje, že maloletý B. J., nar. XX.XX.XXXX je dieťa osvojiteľné.
- II. Pozbavuje matku B. J., nar. XX.XX.XXXX výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému B. J., nar. XX.XX.XXXX.
- III. Ustanovuje maloletému B. J., nar. XX.XX.XXXX za poručníka Detský domov Svidník, Partizánska 306/6, Svidník, ktorý je oprávnený a povinný maloletého Jozefa J., nar. XX.XX.XXXX vychovávať, zastupovať a spravovať jeho majetok.
- IV. Poručník je povinný raz ročne k 31.12., toho ktorého roka podať súdu správu o nakladaní s majetkom maloletého a dvakrát ročne k 30.06. a 31.12. toho ktorého roka podať súdu správu o zdravotnom stave maloletého a jeho vzdelávacích a iných osobných potrebách.
- V. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Návrhom podaným na Okresnom súde Svidník dňa 11.05.2016 žiadal Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov vysloviť, že podmienky osvojiteľnosti maloletého B. J., nar. XX.XX.XXXX sú splnené a maloletý je osvojiteľný. Návrh odôvodnil tým, že maloletý bol predbežným opatrením Okresného súdu Bardejov sp. zn. 4P/69/2015 zo dňa 30.04.2015 predbežne zverený do starostlivosti Detského domova Svidník a matke bola uložená povinnosť prispievať na jeho výživu sumou vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené dieťa. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 04.05.2015. Dôvodom nariadenia predbežného opatrenia bola skutočnosť, že matka dieťaťa po pôrode utiekla z novorodeneckého oddelenia NsP sv. Jakuba a dieťa nechala v nemocnici. O dieťa sa po úteku z nemocnice nezaujímal žiadnym spôsobom. Dieťa je v súčasnosti umiestnené v Detskom domove Svidník v profesionálnej rodine a matka oň neprejavuje záujem. Nikdy ho nenavštívila a neuhrádza výživné. O dieťa nejaví záujem ani nikto z rodinných príslušníkov. Matka maloletého má trvalý pobyt v Marhani, ale žije s druhom v Bardejove, O. XXX, kde obývajú opustenú pivnicu, ktorú si prerobili na provizórnu chatrč v chatovej oblasti bez evidenčného čísla, bez vody a elektriny. Matka je sociálne a mentálne zaostalá a jej druh je pozbavený spôsobilosti na právne úkony. Matka je poberateľka dávky v

hmotnej núdzi v sume cca 60,- Eur mesačne, ale z dôvodu nespolupráce s ÚPSVaR jej hrozí vyradenie z evidencie a žiaden príjem.

Matka maloletého sa k návrhu na začatie konania písomne nevyjadrila.

Na prejednanie veci nariadil Okresný súd Svidník pojednávanie, na ktoré sa nedostavil navrhovateľ. Preto súd v súlade s ustanovením § 101 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) prejednal vec bez účasti navrhovateľa.

Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom matky maloletého a zástupcu Detského domova Svidník na pojednávaní a oboznámením s obsahom spisu (prečítaním návrhu na začatie konania, charakteristiky maloletého a správy o fyzickom, psychickom a sociálnom vývoji maloletého) ako aj pripojeného spisu Okresného súdu Svidník sp. zn. 4P/18/2015 a zistil tento skutkový stav veci :

Uznesením Okresného súdu Bardejov č.k. 4P/69/2015-4 zo dňa 30.04.2015 bol maloletý zverený do náhradnej osobnej starostlivosti Detského domova Svidník a matka bola zaviazaná prispievať na jeho výživu mesačne sumou vo výške 30% zo sumy životného minima na neplnoleté nezaopatrené dieťa podľa osobitných predpisov. Zároveň súd začal konania o zverenie maloletého do náhradnej starostlivosti. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 20.05.2015. Rozsudkom Okresného súdu Svidník č.k. 5P/18/2015-11 zo dňa 26.08.2015, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 19.09.2015, súd nariadil ústavnú starostlivosť maloletému B. O. v V. domove Svidník, Partizánska 306/6. Matke maloletého B. J. uložil povinnosť prispievať mesačne na výživu maloletého dieťaťa sumou 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa na účet Detského domova Svidník vždy do 15. dňa v mesiaci vopred. Súčasne určil matke lehotu 60 dní na úpravu jej rodinných a sociálnych pomerov s tým, že ak v určenej lehote upraví svoje rodinné a sociálne pomery, súd ústavnú starostlivosť zruší. Zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Zo správy o fyzickom, psychickom a sociálnom vývoji maloletého zo dňa 27.05.2016 (ako aj charakteristiky maloletého) predloženej Detským domovom Svidník, kde bol maloletý na základe vyššie uvedených rozhodnutí umiestnený, súd zistil, že maloletý je od 14.08.2015 umiestnený v profesionálnej rodine v Bardejove. Jeho adaptácia prebehla pokojne a bez väčších problémov. Maloletý sa prejavuje svojmu veku, dáva najavo potrebu stimulácie (vyžaduje pozornosť, je rád, keď je niekto pri ňom), džavotá, vyslovuje prvé hlásky „mama“, „toto“, „baba“, „papa“. Lezie obratne a rýchlo, stavia sa na nohy, samostatne sa posadí a padá dozadu do sedu. K ľuďom sa správa priateľsky a usmieva sa. Rozumie a reaguje na výzvy, samostatne si podáva do úst piškóty. Je zdravý, pravidelne navštevuje pediatrickú ambulanciu, je očkovaný. Je sledovaný na audiológii v Košiciach pre opakované nevybavené OAE vyšetrenie sluchu, je predpoklad, že nepočuje dobre. Vývin dieťaťa sa rozvíja a napreduje správnym smerom, prijíma bežnú stravu a priberá.

Kolízny opatrovník navrhol návrhu vyhovieť a vysloviť, že podmienky osvojiteľnosti maloletého sú splnené a maloletý je osvojiteľný.

Z výsluchu matky maloletého na nariadenom pojednávaní súd zistil, že matka nemá záujem sa o maloletého starať. Aj keď súd zistil, že matka je na nižšej intelektovej úrovni, po poučení a vysvetlení, čo je predmetom konania, neprejavila záujem sa o dieťa starať. Po pôrode maloletého odišla z nemocnice, kde dieťa nechala, pričom sama uviedla aj to, že do nemocnice sa už nevrátila. Taktiež uviedla, že od narodenia dieťaťa nebola dieťa navštíviť. Výživné (určený vyššie uvedenými rozhodnutiami) neplatí, pretože podľa jej vlastných slov nemá z čoho, pretože nemá žiaden príjem. Na otázku súdu, či bola vyradená z evidencie ÚPSVaR pre nespoluprácu a prečo, uviedla, že je to preto, lebo je to ďaleko, pretože trvalý pobyt má v Marhani, ale býva v Bardejove. Na otázku súdu, či má aj ďalšie deti, uviedla, že nemá, hoci je zrejmé (konštatoval to zástupca Detského domova na pojednávaní, no súdu je to známe aj z jeho činnosti), že má aj staršieho syna Jána (konanie vo veci vyslovenia podmienok osvojiteľnosti mal. Jána bolo vedené na tunajšom súde pod sp. zn. 8P/8/2014). Až po oboznámení s týmito skutočnosťami matka potvrdila, že má dve deti. Ako je vyššie uvedené (zistil to súd pri výsluchu, a vyplýva to aj zo samotného návrhu na začatie konania), matka je na nižšej intelektovej úrovni, avšak podľa názoru súdu, ak by zo strany matky existoval záujem o svoje deti, na tak elementárnu otázku ako je to, koľko má detí, by mala vedieť odpovedať.

Z výsluchu zástupcu Detského domova Svidník (kde bol maloletý zverený do ústavnej starostlivosti) súd zistil, že matka maloletého sa s dieťaťom za celý čas nekontaktovala (ani telefonicky, ani osobne) a záujem nebol prejavovaný ani od iného člena rodiny. Taktiež zo strany matky nie je poukazované žiadne výživné na maloletého. Ohľadom zdravotného stavu maloletého zástupca detského domova poukázal na písomnú správu. Dieťa je zdravé, má len problémy so sluchom, pričom ho čakajú ďalšie vyšetrenia. Zároveň súhlasil s tým, že by Detský domov Svidník vykonával funkciu poručníka maloletého.

Vzhľadom na vek maloletého (1 rok) súd nevykonal jeho výsluch.

Zistený skutkový stav súd takto právne posúdil:

Podľa § 180a ods. 1, 2, 5 a 6 O.s.p. ak súd zistí, že sú splnené predpoklady na osvojenie podľa osobitného predpisu, môže začať aj bez návrhu konanie o osvojiteľnosti. Účastníkmi konania sú dieťa a jeho rodičia. Maloletý rodič dieťaťa, ktorý dosiahol vek šestnásť rokov, je účastníkom konania, aj keď nie je zákonným zástupcom dieťaťa. V tomto konaní má procesnú spôsobilosť. Maloletý rodič dieťaťa, ktorý nedosiahol vek šestnásť rokov, musí byť v tomto konaní zastúpený svojím zákonným zástupcom. Súd v konaní môže vypočuť toho, v koho starostlivosti sa dieťa nachádza, alebo štatutárny orgán zariadenia na výkon rozhodnutia súdu, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené. Súd v konaní o osvojiteľnosti skúma i okolnosti na strane dieťaťa vylučujúce splnenie účelu osvojenia. O osvojiteľnosti rozhodne súd rozsudkom bez zbytočného odkladu, najneskôr do troch mesiacov odo dňa začatia konania. Túto lehotu možno predĺžiť najviac o tri mesiace, ak rozhodnutiu súdu bránia vážne dôvody a objektívne príčiny.

Podľa § 180b O.s.p. súd na návrh rozhodnutie o osvojiteľnosti zruší, ak dôjde k zmene pomerov. Návrh je možné podať len do času, kým nie je maloleté dieťa odovzdané na základe rozhodnutia súdu do starostlivosti budúcich osvojiteľov.

Podľa § 113 ods. 3 O.s.p. s konaním o osvojiteľnosti je spojené konanie o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu, ak už skôr nebolo rozhodnuté o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu.

Podľa § 163 ods. 2 O.s.p. rozsudky o výchove a výžive maloletých detí a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

Podľa § 102 ods. 1 písm. a) zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „ZoR“) na osvojenie nie je potrebný súhlas rodičov osvojovaného maloletého dieťaťa ani súhlas maloletého rodiča maloletého dieťaťa, ak počas najmenej šiestich mesiacov neprejavovali skutočný záujem o maloleté dieťa najmä tým, že ho nenavštevovali, neplnili si pravidelne a dobrovoľne vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu a nevynaložili úsilie upraviť si svoje rodinné a sociálne pomery tak, aby mohli osobne vykonávať starostlivosť o maloleté dieťa, ak im v prejavení záujmu nebránila závažná prekážka.

Podľa § 38 ods. 4 ZoR ak rodič zneužíva svoje rodičovské práva a povinnosti najmä týraním, zneužívaním, zanedbávaním maloletého dieťaťa alebo iným zlým zaobchádzaním s maloletým dieťaťom, alebo výkon rodičovských práv a povinností napriek predchádzajúcim upozorneniam závažným spôsobom zanedbáva, súd pozbaví rodiča výkonu rodičovských práv.

Podľa § 39 ods. 2 ZoR ak rodičovské práva a povinnosti nemôže vykonávať ani jeden z rodičov alebo ak súd rozhodol podľa § 38 ods. 1 alebo 4 vo vzťahu k jedinému žijúcemu rodičovi, ustanoví vo svojom rozhodnutí maloletému dieťaťu poručníka.

Podľa § 39 ods. 4 ZoR vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu o obmedzení alebo pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu nezaniká.

Podľa § 56 ods. 1 až 3 ZoR ak obaja rodičia maloletého dieťaťa zomreli, boli pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, bol pozastavený výkon ich rodičovských práv a povinností alebo nemajú spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, súd ustanoví maloletému dieťaťu poručníka, ktorý bude

zabezpečovať jeho výchovu, zastupovať ho a spravovať jeho majetok. Poručník nie je povinný osobne sa starať o maloleté dieťa. Ak sa poručník o maloleté dieťa osobne stará, má nárok na príspevky podľa osobitného predpisu. Ak sa poručník o dieťa osobne nestará, dohliada na rozsah a spôsob starostlivosti, ktorá sa dieťaťu poskytuje.

Podľa § 57 ods. 1 ZoR ak sú rodičia maloletého dieťaťa nažive a ak to nie je v rozpore so záujmom maloletého dieťaťa, súd ustanoví za poručníka predovšetkým toho, koho navrhli rodičia, ktorých výkon rodičovských práv a povinností bol pozastavený. Ak niet takej osoby, súd ustanoví za poručníka niekoho z príbuzných alebo blízkych osôb maloletého dieťaťa alebo jeho rodiny alebo inú fyzickú osobu.

Podľa § 58 ods. 1 až 5 ZoR v rozhodnutí o ustanovení poručníka súd uvedie konkrétny rozsah majetku, ktorý bude poručník spravovať, spôsob nakladania s ním a lehoty, v ktorých je poručník povinný predkladať súdu správy o nakladaní s majetkom maloletého dieťaťa a správy o maloletom dieťati. Pri výkone správy majetku maloletého dieťaťa poručníkom sa použije osobitný predpis. Správa o nakladaní s majetkom maloletého dieťaťa obsahuje najmä informácie o výnosoch, investíciách, ako aj účel a výšku výdavkov a príjmov súvisiacich s týmto majetkom. Správa o maloletom dieťati obsahuje najmä informácie o jeho zdravotnom stave, jeho vzdelávaní a o osobitných potrebách. Poručník je povinný vykonávať svoju funkciu riadne a v najlepšom záujme maloletého dieťaťa. Za jej riadny výkon zodpovedá súdu. Rozhodnutie poručníka týkajúce sa každej podstatnej veci maloletého dieťaťa vyžaduje schválenie súdu. Súd sústavne sleduje spôsob výkonu funkcie poručníka a najmenej dvakrát do roka v súčinnosti s obcou a orgánom sociálnoprávnej ochrany výkon funkcie poručníka hodnotí. Za porušenie povinností pri spravovaní majetku maloletého dieťaťa zodpovedá poručník podľa všeobecných predpisov o náhrade škody.

Podľa § 25 ods. 2 zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele ak je dieťa umiestnené v zariadení, obec spolupracuje pri výkone funkcie poručníka dieťaťa s týmto zariadením.

Podľa § 180 ods. 1 O.s.p. súdom ustanovený poručník maloletého zloží do rúk samosudcu sľub, že bude riadne a v najlepšom záujme dieťaťa vykonávať svoje povinnosti a že bude pritom dbať na pokyny súdu. Po zložení sľubu mu samosudca vydá listinu obsahujúcu poverenie na výchovu, zastupovanie a spravovanie majetku maloletého dieťaťa a vymedzenie rozsahu práv a povinností vyplývajúcich z tohto poverenia.

Podľa § 180 ods. 3 a 4 O.s.p. súd sústavne sleduje spôsob výkonu funkcie poručníka, prípadne opatrovníka, a najmenej dvakrát do roka ho hodnotí v súčinnosti s obcou a orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Súd dohliada na správu majetku maloletého dieťaťa vykonávanú poručníkom alebo opatrovníkom; postupuje pri tom podľa osobitného predpisu

Z vykonaného dokazovania súd zistil, že matka maloletého neprejavovala po narodení dieťaťa a ani neprejavuje (k dnešnému dňu je to vyše roka od narodenia) o maloletého žiaden záujem. Matka zanechala dieťa po pôrode v nemocnici, z nemocnice utiekla a od tej doby sa o dieťa vôbec nezaujíma. Dieťa je umiestnené v detskom domove, avšak matka sa ani raz nepokúsila s maloletým skontaktovať, navštíviť ho a neplní si súdom určenú vyživovaciu povinnosť voči maloletému. Na nariadenom pojednávaní neprejavila záujem sa o dieťa starať. Z vykonaného dokazovania súd nezistil žiadne okolnosti na strane dieťaťa vylučujúce splnenie účelu osvojenia. Psychosomatický vývoj dieťaťa je primeraný jeho veku (1 rok) a aj keď dieťa má problémy so sluchom, pričom ho čakajú ďalšie vyšetrenia, súd tento stav nepovažuje za stav priečiaci sa účelu osvojenia.

Z uvedených dôvodov súd zistil, že u maloletého Jozefa J. sú splnené predpoklady na osvojenie podľa osobitného predpisu a rozhodol tak, že vyslovil, že maloletý je osvojiteľný.

S konaním o osvojiteľnosti je zo zákona (§ 113 ods. 3 O.s.p.) spojené konanie o priznaní, obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu, a preto súd po zistení, že matka maloletého (otec maloletého nie je v rodnom liste uvedený) závažným spôsobom zanedbáva výkon rodičovských práv a povinností a to absolútnym nezaujmom o dieťa, najmä o jeho výchovu a výživu, dlhodobým neplnením si rodičovských práv a povinností (matka po pôrode utiekla z nemocnice, o dieťa sa absolútne nezaujíma už vyše roka a neplní si vyživovaciu povinnosť k nemu) rozhodol, že

podľa § 38 ods. 4 ZoR matku maloletého B. J., nar. XX.XX.XXXX, pozbavuje výkonu rodičovských práv a povinností.

Vzhľadom na to, že v dôsledku pozbavenia rodičovských práv a povinnosti matke maloletého (ako jediného rodiča) vznikla súdu povinnosť ustanoviť maloletému podľa § 56 ZoR poručníka.

Za poručníka súd ustanovil Detský domov Svidník, ktorému bolo dieťa zverené do ústavnej výchovy a ktorý s takýmto ustanovením súhlasil.

Práva a povinnosti poručníka sú zhrnuté v ust. § 58 ZoR (ktoré sú citované aj v tomto rozsudku). Poručník po ustanovení do funkcie zloží do rúk sudcu sľub, že bude riadne a v najlepšom záujme dieťaťa vykonávať svoje povinnosti a že bude pritom dbať na pokyny súdu. Po zložení sľubu mu sudca vydá listinu, obsahujúcu poverenie na výchovu, zastupovanie a spravovanie majetku maloletého. V tejto listine mu vymedzí rozsah práv a povinností vyplývajúcich z tohto poverenia.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 146 ods.1 písm. a) O.s.p., podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak sa konanie mohlo začať i bez návrhu. Konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je konaním, ktoré možno začať aj bez návrhu (§ 81 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia jeho písomného vyhotovenia na Krajský súd v Prešove cestou tunajšieho súdu.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods.3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§205 ods.1 O.s.p.).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods.1

konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci

súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností

súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam

doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a)

rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie (§ 205 ods. 3 O.s.p.).